

Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, 2021-2026

Ενημερωτικό Σημείωμα, 19 Μαΐου 2021

Εισαγωγή

Με στόχο την αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της πανδημίας του COVID-19, τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη διασφάλιση της ανθεκτικότητας της οικονομίας της ΕΕ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προχώρησε το 2020 στη δημιουργία ενός έκτακτου και προσωρινού μέσου χρηματοδότησης της ανάκαμψης και εξόδου της ΕΕ από την κρίση, με την επωνυμία **Επόμενη Γενιά ΕΕ** (Next Generation EU) και συνολικό προϋπολογισμό ύψους €750 δις, στο πλαίσιο του νέου Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου 2021-2027.

Τον πυρήνα του πιο πάνω μέσου, αποτελεί ο **Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας**, με €672,5 δις σε διαθέσιμα δάνεια και επιχορηγήσεις για τη στήριξη μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα υλοποιήσουν τα κράτη-μέλη της ΕΕ, ώστε να μετριαστούν οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της πανδημίας αλλά και να καταστούν οι ευρωπαϊκές οικονομίες και κοινωνίες περισσότερο βιώσιμες, ανθεκτικές και καλύτερα προετοιμασμένες σε μελλοντικές προκλήσεις αλλά και στις ευκαιρίες της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Προϋπόθεση για πρόσβαση και αξιοποίηση των χρηματοδοτικών κεφαλαίων του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας από τα κράτη- μέλη, αποτελεί η ετοιμασία ολοκληρωμένων εθνικών σχεδίων.

Σύμφωνα με τον σχετικό Κανονισμό της ΕΕ, τα **Σχέδια Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ)** θα πρέπει να περιλαμβάνουν μια συνεκτική δέσμη κοστολογημένων μεταρρυθμίσεων και δημόσιων επενδύσεων με ορίζοντα υλοποίησης μέχρι το 2026. Οι εν λόγω παρεμβάσεις θα πρέπει να ανταποκρίνονται στην αντιμετώπιση των κύριων προκλήσεων που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εντοπίζει στις οικονομίες των κρατών-μελών, όπως αυτές αναδεικνύονται μέσα από τις *Εκθέσεις Χώρας* και τις *Ανά Χώρα Συστάσεις* οι οποίες εκδίδονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου¹. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δίνεται από τα κράτη-μέλη στην *πράσινη* και την *ψηφιακή μετάβαση*, καθώς επίσης τα ΣΑΑ θα πρέπει να συμβάλλουν στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της μακροχρόνιας ανάπτυξης των κρατών-μελών, στη *δημιουργία νέων θέσεων εργασίας* καθώς και στη δημιουργία, γενικότερα, *συνθηκών κοινωνικής και εδαφικής συνοχής*.

Οι διαθέσιμοι πόροι για την Κύπρο και ο προϋπολογισμός του ΣΑΑ

Στην Κύπρο αναλογεί από τον πιο πάνω μηχανισμό χορηγία ύψους €0,968 δις καθώς και δυνατότητα πρόσθετου δανεισμού μέχρι και €1,5 δις, σε σταθερές τιμές του 2018.

Βάσει των υφιστάμενων σχεδιασμών, ο **συνολικός προϋπολογισμός του ΣΑΑ Κύπρου** ανέρχεται στα **€1,233 δις**, ποσό το οποίο κατανέμεται ανάμεσα στην προαναφερθείσα *χορηγία ύψους €1,006 δις* (σε τρέχουσες τιμές) και σε πρόσθετη χρηματοδότηση, από τον μηχανισμό, ύψους περίπου *€0,23 δις υπό τη μορφή δανείου*, για το οποίο θα υποβληθεί σχετικό αίτημα στην ΕΕ μέσω του ΣΑΑ, ως πιο πάνω.

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι, πέραν των δημόσιων πόρων και επενδύσεων, το Σχέδιο αναμένεται να *κινητοποιήσει σημαντικά πρόσθετα ιδιωτικά κεφάλαια*, ύψους περίπου €1,4 δις, κυρίως μέσα από την υλοποίηση των διαφόρων σχεδίων χορηγιών που θα στηρίξουν τις ιδιωτικές επενδύσεις και δαπάνες στους επιμέρους τομείς προτεραιότητας του ΣΑΑ, με το πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα και όφελος που αυτό συνεπάγεται, ως προς τους συνολικούς επενδυτικούς πόρους και τον δυνητικό αντίκτυπο του Σχεδίου. Σε πιο μακροπρόθεσμο ορίζοντα, αναμένεται ακόμη μεγαλύτερη κινητοποίηση ιδιωτικών κεφαλαίων και επενδύσεων, ως αποτέλεσμα των μεταρρυθμίσεων που θα υλοποιηθούν μέσω του ΣΑΑ οι οποίες στοχεύουν στη δημιουργία ενός

¹ Στα πλαίσια του ΣΑΑ αναμένεται να ληφθούν υπόψη οι σχετικές αξιολογήσεις / συστάσεις της Επιτροπής για την Κύπρο που αφορούν σε εκδόσεις του 2019 & 2020

φιλικότερου προς την επιχειρηματικότητα και την επενδυτική δραστηριότητα περιβάλλοντος (πχ. επιτάχυνση διαδικασιών αδειοδότησης, απλοποίηση κανονιστικού πλαισίου και διαδικασιών δημοσίου, ψηφιοποίηση, μεταρρύθμιση δικαστικού συστήματος, ενίσχυση της έρευνας και καινοτομίας κοκ).

Αξίζει εδώ να σημειωθεί ότι οι συνολικές αναπτυξιακές δαπάνες που θα πραγματοποιηθούν στη χώρα μας κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο είναι πολύ μεγαλύτερες εάν, πέραν των εθνικών και άλλων ευρωπαϊκών πόρων, συνυπολογίσουμε το πολύ σημαντικό χαρτοφυλάκιο των €1,8 δις από το Πρόγραμμα ΘΑΛΕΙΑ της Πολιτικής Συνοχής, από το οποίο αναμένονται εξίσου σημαντικές επενδύσεις στις επιμέρους θεματικές προτεραιότητες που στηρίζει και το ΣΑΑ, όπως αυτό παρουσιάζεται στον πίνακα του Παραρτήματος Ι.

Στρατηγικοί Στόχοι ΣΑΑ & Νέο Μοντέλο Ανάπτυξης της Κυπριακής Οικονομίας

Το ΣΑΑ Κύπρου, με περίοδο υλοποίησης μέχρι το 2026, αποτελείται από πέντε (5) άξονες πολιτικής και δεκατρείς (13) ενότητες, συνυφασμένους με τον στρατηγικό στόχο και τις επιδιώξεις του Σχεδίου. Στρατηγικό στόχο του ΣΑΑ Κύπρου αποτελεί:

«Η ενίσχυση της ανθεκτικότητας της οικονομίας και του δυναμικού της χώρας για οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντικά βιώσιμη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και ευημερία»

Μέσω των μέτρων του ΣΑΑ, επιδιώκεται η ανάδειξη της Κύπρου ως:

- A. Μια χώρα με **υψηλά επίπεδα ανθεκτικότητας, παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας** μέσω ενός βιώσιμου μοντέλου μακροπρόθεσμης ανάπτυξης,
- B. Μια χώρα όπου το **εκπαιδευτικό σύστημα και η ανάπτυξη του εργατικού δυναμικού ευθυγραμμίζονται με τις δεξιότητες που απαιτούνται για το μέλλον.**
- Γ. Μια χώρα με υψηλές επιδόσεις **στην Πράσινη και Ψηφιακή μετάβαση.**
- Δ. Μια χώρα με **ανθεκτικό σύστημα υγείας** που ακολουθεί **βέλτιστες πρακτικές** από κορυφαία συστήματα υγείας σε όλο τον κόσμο.
- E. Ένα **κράτος πρόνοιας** που θα ενισχύσει το δίκτυο προστασίας των όσων έχουν ανάγκη τη συνδρομή του κράτους
- ΣΤ. Ένα **κράτος δικαίου, διαφάνειας και λογοδοσίας**, με ισχυρούς μηχανισμούς πάταξης της διαφθοράς.

Το ΣΑΑ κινείται στην πραγματικότητα στο πλαίσιο και τις κατευθύνσεις που προδιαγράφει το έργο διαμόρφωσης της Μακροχρόνιας Στρατηγικής για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη της Κυπριακής Οικονομίας, φιλτραρισμένο από τις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, προετοιμάζοντας έτσι το έδαφος για την υλοποίηση της μακροχρόνιας στρατηγικής. Το εν λόγω έργο, το οποίο εκπονείται για λογαριασμό του Συμβουλίου Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας Κύπρου (ΣΟΑΚ), αποσκοπεί στη διαμόρφωση και υλοποίηση μιας μεγαλεπήβολης, ολοκληρωμένης και μακροπρόθεσμης στρατηγικής ανάπτυξης που στοχεύει στο να καταστεί η χώρα μας ένα διεθνές πρότυπο στη βάση μίας ακμάζουσας και ανθεκτικής οικονομίας, με υψηλό επίπεδο ανταγωνιστικότητας, αυξημένη παραγωγικότητα και εξαγωγικό προσανατολισμό, σε συνδυασμό με μία δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνία. Συγκεκριμένα, το έργο προνοεί την μετατροπή της Κύπρου στο «Αειφόρο Επιχειρηματικό και Εμπορικό Κέντρο της Ευρώπης» με ταυτόχρονη διεύρυνση της παραγωγικής βάσης, με τρόπο που να διασφαλίζει μακροχρόνια βιώσιμη και αειφόρο ανάπτυξη. Η ανάπτυξη και αξιοποίηση τεχνολογίας αιχμής καθώς και η προώθηση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας αποτελούν βασικές υποστηρικτικές παραμέτρους σε όλες τις επιμέρους πτυχές του οράματος, αναδεικνύοντας το επίπεδο φιλοδοξίας σε ότι αφορά τη συμβολή και μελλοντικές επιδόσεις της χώρας μας ως προς την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Είναι προφανές λοιπόν ότι, το εθνικό ΣΑΑ και η μακροχρόνια οικονομική στρατηγική αποτελούν συγκοινωνούντα δοχεία και ευθυγραμμίζονται πλήρως.

Στο πιο πάνω πλαίσιο και μέσα από την ολοκληρωμένη προσέγγιση και στήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης, σε όλες τις τις διαστάσεις – οικονομική, κοινωνική, περιβαλλοντική – η υλοποίηση των μέτρων του ΣΑΑ αναμένεται να συμβάλει στην βελτίωση των επιδόσεων της χώρας μας σε ότι αφορά τους 17 οικουμενικούς Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) των Ηνωμένων Εθνών για το 2030. Μία ενδεικτική κατανομή των πόρων στις κυριότερες κατηγορίες δράσεων του ΣΑΑ και η συμβολή τους στους επιμέρους ΣΒΑ, παρουσιάζεται στον πίνακα του **Παράρτηματος II**.

Ο οικονομικός αντίκτυπος του ΣΑΑ

Η άντληση των πιο πάνω κεφαλαίων από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΕΕ και η αποτελεσματική αξιοποίησή τους μέσα από την υλοποίηση των προγραμματιζόμενων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων του ΣΑΑ, κατά την περίοδο 2021-2026, αναμένεται να αποφέρει ιδιαίτερα σημαντικά οφέλη για την κυπριακή οικονομία. Στην εκτίμηση των οικονομικών επιπτώσεων του ΣΑΑ έχει προβεί το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών (ΚΟΕ) του Πανεπιστημίου Κύπρου, παρέχοντας εκτιμήσεις για τον μακροοικονομικό αντίκτυπο του Σχεδίου βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα.

Βάσει των κυριότερων αποτελεσμάτων της οικονομικής αυτής ανάλυσης αντικτύπου, εκτιμάται ότι το ΣΑΑ μπορεί να συμβάλει σημαντικά:

- *στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας μας, οδηγώντας σε αύξηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕγχΠ) της Κύπρου σωρευτικά κατά περίπου 3,2% βραχυπρόθεσμα (2022-2023) και κατά 7,1% μεσοπρόθεσμα (2022-2026), σε σύγκριση με τη βασική ανάπτυξη της οικονομίας χωρίς το ΣΑΑ.*
- *σε αύξηση της απασχόλησης κατά περισσότερο από 2,5%, ή, αντίστοιχα, κατά περίπου 11.000 νέες θέσεις εργασίας κατά την περίοδο 2021-2026.*
- *σε αύξηση της συμβολής της παραγωγικότητας στο ΑΕγχΠ από 9,5% βραχυπρόθεσμα σε 27,7% μεσοπρόθεσμα.*

Οι θετικές επιπτώσεις στην ανάπτυξη αναμένεται να διατηρηθούν σε μεγάλο βαθμό και μακροπρόθεσμα. Τα επίπεδα του ΑΕγχΠ αναμένεται να είναι κατά 16,5% υψηλότερα 20 χρόνια μπροστά (δηλαδή το 2041), σε σύγκριση με ένα σενάριο χωρίς την εφαρμογή του ΣΑΑ, εάν υλοποιηθούν όλες οι μεταρρυθμίσεις που προβλέπονται στο Σχέδιο.

Οι Άξονες Πολιτικής και η κατανομή του ΣΑΑ (συνοπτικά)

Άξονες Πολιτικής / Ενότητες (Priority Axis / Components)	Προϋπολογισμός σε εκ. €	% επί του συνόλου
1. Δημόσια υγεία και πολιτική προστασία - διδάγματα από την πανδημία	74,1	6%
1.1. Ανθεκτικό και αποτελεσματικό σύστημα υγείας και ενισχυμένη πολιτική προστασία	74,1	6%
2. Ταχεία μετάβαση σε μια Πράσινη οικονομία	447,6	36,3%
2.1. Κλιματική ουδετερότητα, ενεργειακή απόδοση και διείσδυση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ)	269	21,8%
2.2. Βιώσιμες μεταφορές	91,3	7,4%
2.3. Έξυπνη και βιώσιμη διαχείριση των υδάτινων πόρων	87,3	7,1%
3. Ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας	449,3	36,4%
3.1. Διαφοροποίηση της οικονομίας	166,4	13,5%
3.2. Προώθηση έρευνας και καινοτομίας	64	5,2%
3.3. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων	78,4	6,4%
3.4. Εκσυγχρονισμός δημόσιας υπηρεσίας και τοπικής αυτοδιοίκησης, μεταρρύθμιση δικαστικού συστήματος και καταπολέμηση της διαφθοράς	96	7,8%
3.5. Διασφάλιση χρηματοοικονομικής και δημοσιονομικής σταθερότητας	44,5	3,6%
4. Προς μια ψηφιακή εποχή	89,4	7,3%
4.1. Αναβάθμιση υποδομών για συνδεσιμότητα	53	4,3%
4.2. Προώθηση ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	36,4	3%
5. Απασχόληση, κοινωνική προστασία, εκπαίδευση και ανθρώπινο δυναμικό	172,9	14%
5.1. Εκσυγχρονισμός εκπαιδευτικού συστήματος – αναβάθμιση και ενίσχυση δεξιοτήτων	94	7,6%
5.2. Αγορά εργασίας, κοινωνική ευημερία και ενσωμάτωση	78,9	6,4%
Σύνολο ΣΑΑ	1,233	100%
<i>Κατανομή πόρων στην πράσινη μετάβαση</i>	<i>≈ 501</i>	<i>≈41%²</i>
<i>Κατανομή πόρων στην ψηφιακή μετάβαση</i>	<i>≈282</i>	<i>≈23%</i>

² Διευκρινίζεται ότι πέραν των μέτρων που περιλαμβάνονται στους άμεσα σχετικούς Άξονες Πολιτικής (2 και 4), στην πράσινη μετάβαση και τον ψηφιακό μετασχηματισμό συνεισφέρουν και μέτρα με πράσινη ή/και ψηφιακή διάσταση από τους υπόλοιπους Άξονες Πολιτικής. Ως αποτέλεσμα, τα % επί του συνολικού κόστους του Σχεδίου που αφορούν στη χρηματοδότηση μέτρων που συμβάλλουν στην πράσινη ή τη ψηφιακή μετάβαση, ξεπερνούν τα ελάχιστα απαιτούμενα από τον Κανονισμό ποσοστά (37% και 20%, αντίστοιχα).

Σημαντικές προκλήσεις

Κυριότερη πρόκληση αλλά και στοίχημα για τη κυβέρνηση αποτελεί η διασφάλιση του βέλτιστου δυνατού σχεδιασμού αλλά και της έγκαιρης ολοκλήρωσης, υποβολής και έγκρισης του Σχεδίου από την ΕΕ. Το μεγαλύτερο διακύβευμα ωστόσο αφορά στην επιτυχή υλοποίηση του Σχεδίου κατά την επόμενη εξαετία. Η διασφάλιση της εκταμίευσης των πόρων θα εξαρτηθεί απόλυτα από την έγκαιρη επίτευξη των οροσήμων και στόχων που θα τεθούν για κάθε μία από τις επενδύσεις και τις μεταρρυθμίσεις που περιλαμβάνει το Σχέδιο.

Τονίζεται ότι οι πληρωμές προς την Κύπρο θα είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με την επίτευξη των εν λόγω στόχων και οροσήμων. Ο στόχος αυτός καθιστά απαραίτητη τη συνεργασία όλων των θεσμών της χώρας περιλαμβανομένης της Δημόσιας Υπηρεσίας, των πολιτικών κομμάτων και της Βουλής των Αντιπροσώπων. Άκρως σημαντική καθίσταται πλέον η ανάγκη επίτευξης συναίνεσης και έγκαιρης ψήφισης των νομοσχεδίων που αφορούν άμεσα ή επηρεάζουν την υλοποίηση του Σχεδίου, είτε ως μεταρρυθμιστικά μέτρα που έχουν ενταχθεί τα ίδια στο Σχέδιο είτε ως προϋποθέσεις για την υλοποίηση σημαντικών επενδύσεων που προωθούνται για στήριξη στα πλαίσια του ΣΑΑ. Ο οικονομικός αντίκτυπος του ΣΑΑ

Αναλυτικότερα η δομή και τα προτεινόμενα Μέτρα του ΣΑΑ³

(Επισημαίνονται πρόσθετα τα σχετικά νομοσχέδια/κανονισμοί που βρίσκονται ενώπιον ή αναμένεται να υποβληθούν σύντομα για ψήφιση από τη Βουλή των Αντιπροσώπων)

Άξονες Πολιτικής / Ενότητες / Υπό-ενότητες / Μέτρα (Policy Axes / Components / Sub-components / Measures)

1. Δημόσια υγεία και πολιτική προστασία - διδάγματα από την πανδημία - €74,1 εκ

Στόχος: Ο πρώτος Άξονας Πολιτικής περιλαμβάνει μέτρα που θα συμβάλουν στην αύξηση της ετοιμότητας, ανθεκτικότητας και ποιότητας των υπηρεσιών του Γενικού Συστήματος Υγείας. Δημιουργώντας τις απαραίτητες υποδομές, εξοπλισμό και διαδικασίες, θα δοθεί έμφαση στην ενίσχυση των δημόσιων νοσοκομείων, ώστε να γίνουν πιο ανταγωνιστικά και να είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν τυχόν μελλοντικές κρίσεις υγείας. Ο Άξονας περιλαμβάνει επίσης επενδύσεις για την ενίσχυση της πολιτικής προστασίας και, συγκεκριμένα, τη χρήση έξυπνων τεχνολογιών για τον αποτελεσματικό χειρισμό καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.

1.1. Ανθεκτικό και αποτελεσματικό σύστημα υγείας και ενισχυμένη πολιτική προστασία (€74,1 εκ)

Μεταρρυθμίσεις:

1. Εθνικό Κέντρο κλινικής τεκμηρίωσης και βελτίωσης της ποιότητας – ανάπτυξη / προσαρμογή κλινικών προτύπων και πρωτοκόλλων και δημιουργία Μονάδας για την επίβλεψη και διατήρησή τους (€3 εκ)
2. Ηλεκτρονική πλατφόρμα για την επιτήρηση (έλεγχος & καταγραφή) της κατανάλωσης αντιβιοτικών εντός των νοσοκομείων και της παρακολούθησης νοσοκομειακών λοιμώξεων (€0,4 εκ)
3. Σταδιακή προσαρμογή για την εισαγωγή μοντέλου αποζημίωσης με βάση την ποιότητα στην πρωτοβάθμια και νοσηλευτική περίθαλψη (€0,3 εκ.)

Επενδύσεις:

1. Δημιουργία νέων εγκαταστάσεων για το Κέντρο Αίματος και προμήθεια σύγχρονης τεχνολογίας (€4,3 εκ.)
2. Καινοτόμο Σύστημα Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) Δημόσιας Υγείας Κύπρου (€5,7 εκ.)
3. Σχέδιο χορηγιών για αγορά/ αντικατάσταση ιατρικού εξοπλισμού σε δημόσια και ιδιωτικά νοσηλευτήρια (€5,0 εκ.)
4. Σχέδιο διαπίστευσης δημόσιων και ιδιωτικών νοσοκομείων (€2,5 εκ.)
5. Βελτίωση, εκσυγχρονισμός και αναβάθμιση των δημόσιων νοσηλευτηρίων της Κύπρου (€46,5 εκ):
  - Δημιουργία ή/και επέκταση μονάδων αιμοκάθαρσης σε όλα τα δημόσια νοσοκομεία (€6,1 εκ.)
  - Δημιουργία Νέου Νοσοκομείου Ψυχικής Υγείας (€6,8 εκ.)
  - Ενίσχυση του Μακάριου Νοσοκομείου για να προσφέρει πλήρη θεραπεία σε παιδιά για όλες τις περιπτώσεις (€23,4 εκ.)
  - Επέκταση του τμήματος Επεμβατικής Ακτινολογίας, συμπεριλαμβανομένου ιατρικού εξοπλισμού, (€1,5 εκ.)
  - Ενίσχυση των τμημάτων Ατυχημάτων & Επειγόντων Περιστατικών σε όλα τα δημόσια νοσοκομεία (€1,7 εκ.)
  - Ενίσχυση των Γενικών Νοσοκομείων Πάφου και Λεμεσού (€4,7 εκ.)
  - Κατασκευή μονάδας Covid-19 στο Νοσοκομείο Αμμοχώστου (€1,5 εκ.)
  - Δημιουργία μονάδας μεταδοτικών ασθενειών στο Γενικό Νοσοκομείο Λεμεσού (€0,7 εκ)
6. Ανάπτυξη γενικών διασυννοριακών υπηρεσιών ηλεκτρονικής υγείας στην Κύπρο (€1,9 εκ.)
7. Δημιουργία δημόσιου συστήματος προειδοποίησης για στήριξη λειτουργιών έκτακτης ανάγκης μέσω SMS με πρόσθετες επιλογές π.χ. τηλεόραση, μέσα κοινωνικής δικτύωσης κλπ. (€4,5 εκ.)

Βασικά νομοσχέδια που εκκρεμούν ενώπιον της Βουλής ή προβλέπεται να κατατεθούν άμεσα σε σχέση με τον Άξονα 1.1:

Δ/Ε

Μέτρα για τα οποία θα απαιτηθεί η έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου (ΥΣ):

Θα προωθηθούν προτάσεις σχετικές με τις επενδύσεις #3 (σχέδιο για ιατρικό εξοπλισμό) και #4 (σχέδιο διαπίστευσης).

³ Όλα τα μέτρα του ΣΑΑ, βάσει του προσχεδίου που έχει διαμορφωθεί μέχρι και τις 14/4/2021, περιλαμβάνει και των μεταρρυθμίσεων με μηδενικό κόστος εφαρμογής (π.χ. νομοθετικές), όπως αναμένεται από ΕΕ να περιλαμβάνονται στο ΣΑΑ για ολοκληρωμένο σχεδιασμό / ανταπόκριση στις προκλήσεις του κάθε τομέα / πολιτικής

2. Ταχεία μετάβαση σε μια Πράσινη οικονομία - €447,6 εκ.

Στόχος: ο Άξονας Πολιτικής 2 επιδιώκει να συμβάλει σημαντικά στην πράσινη μετάβαση και τη περιβαλλοντική βιωσιμότητα, μέσα από την επίτευξη των εθνικών στόχων για την κλιματική ουδετερότητα, την ενεργειακή απόδοση και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Προωθεί μεταρρυθμίσεις στους τομείς του κλίματος και της ενέργειας, των βιώσιμων μεταφορών, της διαχείρισης των υδάτων πόρων αλλά και του περιβάλλον ευρύτερα. Ο παρόν άξονας αποτελεί και τον σημαντικότερο ως προς την συνολική συμβολή του Σχεδίου στους κλιματικούς στόχους, η οποία αγγίζει το 41% του συνολικού προϋπολογισμού του Σχεδίου, με δράσεις πέραν των €500 εκ. που διαχέονται σε όλους σχεδόν τους άξονες πολιτικής.

2.1. Κλιματική ουδετερότητα, ενεργειακή απόδοση και διείσδυση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας - ΑΠΕ (€269 εκ.)

Μεταρρυθμίσεις:

1. Εισαγωγή πράσινης φορολογίας
2. Ανεξαρτητοποίηση του Κυπριακού Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς (TSOC) από την αρμόδια Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου για να διευκολύνει το άνοιγμα της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στον ανταγωνισμό και την προώθηση της υιοθέτησης και χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας – ΑΠΕ
3. Δημιουργία διαδικτυακού One-Stop-Shop για τη διευκόλυνση της πληροφόρησης, εξυπηρέτησης αλλά και αδειοδότησης έργων ΑΠΕ, καθώς και τη διευκόλυνση της υλοποίησης ενεργειακών αναβαθμίσεων σε κτήρια (€0,5 εκ.)
4. Δημιουργία κανονιστικού πλαισίου για αποθήκευση ενέργειας, με στόχο την περαιτέρω διείσδυση των ΑΠΕ

Επενδύσεις:

1. Σχέδιο χορηγιών για προώθηση επενδύσεων ενεργειακής απόδοσης σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις, δήμους, κοινότητες και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα (€40 εκ.)
2. Σχέδια χορηγιών για προώθηση των ΑΠΕ και μέτρων ενεργειακής απόδοσης σε κατοικίες, καθώς και αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας σε νοικοκυριά με άτομα με αναπηρίες (€20,5 εκ.)
3. Σχέδια χορηγιών για ενθάρρυνση της χρήσης ΑΠΕ και (κυρίως μεμονωμένων) μέτρων ενεργειακής απόδοσης σε δημόσιες και τοπικές αρχές, καθώς και σε ΜΚΟ, και για την στήριξη των τοπικών κοινοτήτων για την αντιμετώπιση και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή (€12,5 εκ.)
4. Σχέδιο χορηγιών για τη μείωση εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) σε βιομηχανίες, επιχειρήσεις και οργανισμούς – για παρεμβάσεις που δεν καλύπτονται από άλλα ΣΧ (€20 εκ.)
5. Ενεργειακή αναβάθμιση σε δημόσια κτήρια (€11,5 εκ.)
  - Ενεργειακή αναβάθμιση (υφιστάμενων) 405 σχολικών κτηρίων μέσω της εγκατάστασης φωτοβολταϊκών πάνελ και θερμικών εγκαταστάσεων (€7,3 εκ.)
  - Ενεργειακή αναβάθμιση Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας με την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών (€1,3 εκ.)
  - Ενεργειακή αναβάθμιση 17 εγκαταστάσεων Πυροσβεστικής Υπηρεσίας (€1,1 εκ.)
  - Εγκατάσταση συνδεδεμένου δικτύου φωτοβολταϊκών ενεργειακών συστημάτων σε 8 σταθμούς επεξεργασίας άντλησης νερού (€1,8 εκ.)
6. Αναβάθμιση ΑΠΕ και υποδομής δοκιμής έξυπνων δικτύων στο Πανεπιστήμιο Κύπρου (€1,6 εκ.)
7. Μαζική εγκατάσταση και λειτουργία από τον Διαχειριστή Συστήματος Διανομής (DSO) της Έξυπνης Υποδομής Μέτρησης προηγμένης τεχνολογίας (€35 εκ.)
8. Παρακολούθηση και μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) στον γεωργικό τομέα (€4,1 εκ.)
9. Προστασία δασών από πυρκαγιές (€18,7 εκ.)
10. Σύστημα διαχείρισης αγοράς για τη διευκόλυνση του ανοίγματος της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στον ανταγωνισμό (€4,7 εκ.)
11. Τερματισμός ενεργειακής απομόνωσης (Έργο Κοινού Ενδιαφέροντος) – Ηλεκτρική Διασύνδεση συστημάτων Ισραήλ, Κύπρου και Ελλάδας (Κρήτης) «EuroAsia Interconnector» / Διασύνδεση Κύπρου-Ελλάδας (€100 εκ.)

Βασικά νομοσχέδια που εκκρεμούν ενώπιον της Βουλής ή προβλέπεται να κατατεθούν σε σχέση με τον Άξονα 2.1:

- Αναμένεται να κατατεθεί εντός του έτους νομοθετική ρύθμιση για την Μεταρρύθμιση #1 (πράσινη φορολόγηση)
- Μεταρρύθμιση #2 (TSOS independence) - Ο περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021 (ενώπιον της ΒτΑ από τις 14/1/2021)
- Αναμένεται να κατατεθεί πρόσθετα, σε σχέση με τη Μεταρρύθμιση #3 (OSS for RES) - Ο περί Προώθησης και Ενθάρρυνσης της Χρήσης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021

Μέτρα για τα οποία θα απαιτηθεί η έγκριση του ΥΣ:

- Μεταρρύθμιση #3 (OSS for RES) - Εάν για σκοπούς του ΣΑΑ απαιτηθεί να έχουν καθοριστεί οι σχετικές παράμετροι πριν από τη ψήφιση του σχετικού νομοσχεδίου (βλ. πιο πάνω), τότε θα προωθηθεί πρόταση για έγκριση ΥΣ.
- Για όλα τα Σχέδια Χορηγιών

2.2. Βιώσιμες μεταφορές (€91,3 εκ.)

Μεταρρυθμίσεις:

1. Ανάπτυξη Έξυπνου Συστήματος Μεταφορών με τη χρήση τεχνολογιών Ψηφιακού Αντίγραφου (Digital Twin) για συλλογή, διαχείριση και ανάλυση δεδομένων, επιτρέποντας την παρακολούθηση και την αναπαραγωγή των φυσικών δικτύων κινητικότητας με την πρόβλεψη για τη λήψη αποφάσεων σεναρίων πραγματικής ζωής (€4 εκ.)
2. Δημιουργία **κανονιστικού πλαισίου** για την ανάπτυξη μιας διαλειτουργικής και αποτελεσματικής υποδομής επαναφόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων και για τη ρύθμιση της σχετικής αγοράς (€0,2 εκ)
3. **Νομοθετική ρύθμιση** για τη σταδιακή κατάργηση των πλέον ρυπογόνων οχημάτων, ιδιαίτερα σε αστικές περιοχές με υψηλά επίπεδα ρύπανσης

Επενδύσεις:

1. Βιώσιμη Αστική Κινητικότητα (€31,5 εκ.)
  - Υλοποίηση μέτρων των Σχεδίων Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) Λάρνακας και Λεμεσού, περιλαμβανομένων ποδηλατοδρόμων, λεωφορειολωρίδων κοκ (€26,5 εκ.)
  - Ενίσχυση της προσβασιμότητας και διακίνησης των ποδηλατιστών, πεζών και ατόμων με κινητικές δυσκολίες, στα αστικά κέντρα (€5,0 εκ.)
2. Δημιουργία υποδομής για ηλεκτροκίνηση (€6,8 εκ.)
  - Εγκατάσταση (10) σταθμών ταχείας φόρτισης σε δημόσιους χώρους όπως κτήρια δημόσιας διοίκησης, νοσοκομεία, χώρους στάθμευσης δημοτικών αρχών κοκ (€0,8 εκ.)
  - Σχέδιο Χορηγιών για εγκατάσταση (1000) σημείων φόρτισης σε ιδιωτικούς χώρους π.χ. κατοικίες, επιχειρήσεις (€4,0 εκ.)
  - Σχέδιο Χορηγιών για τη φόρτιση ηλεκτρικών οχημάτων με τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (€2 εκ.)
3. Προώθηση της ευρείας χρήσης των ηλεκτρικών οχημάτων (€48,8 εκ.)
  - Σχέδιο Χορηγιών για αγορά ηλεκτρικών οχημάτων (€30,0 εκ.)
  - Σχέδιο Χορηγιών για απόσυρση / αντικατάσταση ρυπογόνων οχημάτων σε συνδυασμό με κίνητρα για μηδενική ή χαμηλή σε εκπομπές κινητικότητα (€15,0 εκ.)
  - Προώθηση της σταδιακής αντικατάστασης του κυβερνητικού στόλου οχημάτων με την αγορά (100) ηλεκτρικών οχημάτων, την αντικατάσταση των υφιστάμενων με ηλεκτροκίνητες μοτοσυκλέτες για τα Κυπριακά Ταχυδρομεία, καθώς και την εγκατάσταση της απαραίτητης υποδομής φόρτισης σε κυβερνητικά κτήρια (€3,8 εκ.)

Βασικά νομοσχέδια που εκκρεμούν ενώπιον της Βουλής ή προβλέπεται να κατατεθούν σε σχέση με τον Άξονα 2.2:

- Θα προωθηθεί σε μεταγενέστερο στάδιο νομοσχέδιο για Μεταρρύθμιση #3 (κατάργηση ρυπογόνων οχημάτων)

Μέτρα για τα οποία θα απαιτηθεί η έγκριση του ΥΣ:

- Για όλα τα Σχέδια Χορηγιών
- Θα προωθηθούν σε μεταγενέστερο στάδιο προτάσεις για τις κανονιστικές ρυθμίσεις (διατάγματα) αναφορικά με Μεταρρύθμιση #2 (υποδομή επαναφόρτισης)

2.3. Έξυπνη και βιώσιμη διαχείριση των υδάτινων πόρων (€87,3 εκ)

Μεταρρυθμίσεις:

1. Μεταρρύθμιση Συστήματος Διαχείρισης Υδάτινων Πόρων (€0,7 εκ.)

Επενδύσεις:

1. Αντικατάσταση αγωγού μεταφοράς Χοιροκοιτίας-Αμμοχώστου / Φάση Α (€11,8 εκ.)
2. Αναβάθμιση εγκαταστάσεων επεξεργασίας νερού (€6 εκ.)
3. Εγκατάσταση Ολοκληρωμένου Συστήματος Παρακολούθησης και Ελέγχου του δικτύου του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων (€6 εκ.)
4. Δίκτυα έξυπνης διαχείρισης νερού (€22,2 εκ)
  - Εφαρμογή έξυπνων τεχνολογιών στο Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λάρνακας για μετατροπή του σε έναν έξυπνο, ψηφιακό και πράσινο οργανισμό, σε περιφερειακό επίπεδο (€5,2 εκ.)
  - Εργαστήριο / οικούστημα ανοικτής καινοτομίας με επίκεντρο τον χρήστη (smart living lab) για την ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων Έξυπνης Διαχείρισης Υδάτινων Πόρων στη Λεμεσό (€13 εκ.)
  - Υιοθέτηση έξυπνων τεχνολογιών για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του Συμβουλίου Υδατοπρομήθειας Λάρνακας (€4 εκ.)
5. Αντιπλημμυρικά έργα (συστήματα συλλογής και ανακύκλωσης όμβριων υδάτων, ανασυγκρότηση δρόμων και πεζοδρομίων, κατασκευή /επέκταση δικτύων ομβρίων υδάτων κοκ) στους Δήμους Λευκωσίας, Ύψωνα και Λειβαδιών (€16 εκ.)
6. Ενίσχυση της ασφάλειας στην παροχή νερού για τις περιοχές Λευκωσίας και Λάρνακας (€6 εκ)
  - Κατασκευή νέας δεξαμενής αποθήκευσης στην Λάρνακα (€3 εκ.)
  - Κατασκευή 3^{ων} δεξαμενών για η διασφάλιση της αδιάκοπης παροχής νερού στη Λευκωσία (€3 εκ.)
7. Δημιουργία υποδομής ανακύκλωσης νερού ανατολικής Λευκωσίας (€10,9 εκ.)
8. Προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος από τη πετρελαϊκή ρύπανση (€7,6 εκ.)

Βασικά νομοσχέδια που εκκρεμούν ενώπιον της Βουλής ή προβλέπεται να κατατεθούν σε σχέση με τον Άξονα 2.3:

Δ/Ε

Μέτρα για τα οποία θα απαιτηθεί η έγκριση του ΥΣ:

Θα προωθηθεί σε μεταγενέστερο στάδιο πρόταση για την Μεταρρύθμιση #1 (Σύστημα Διαχείρισης)

3. Ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας - €449,3 εκ.

Στόχος: Ο παρόν Άξονας Πολιτικής στοχεύει στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της ανθεκτικότητας της κυπριακής οικονομίας. Συμπληρωματικά με τους υπόλοιπους άξονες, περιλαμβάνει μέτρα που συμβάλουν στην προώθηση ενός νέου μοντέλου ανάπτυξης και διεθνούς ανταγωνιστικότητας της κυπριακής οικονομίας, στη βάση και των αποτελεσμάτων της σχετικής μελέτης του Συμβουλίου Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας Κύπρου.

Περιλαμβάνει επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις για διεύρυνση της παραγωγικής βάσης μέσω της ενίσχυσης του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα της οικονομίας, βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, με τη στήριξη κυρίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜμΕ), τη διαφοροποίηση και ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος, εκσυγχρονισμό των δημόσιας διοίκησης αλλά και των τοπικών αρχών, μεταρρύθμιση και βελτίωση της αποδοτικότητας του δικαστικού συστήματος, καταπολέμηση της διαφθοράς και ενίσχυση της διαφάνειας, ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας, καθώς και την ανθεκτικότητας του χρηματοοικονομικού τομέα αλλά και της δημοσιονομικής κατάστασης.

3.1. Διαφοροποίηση της οικονομίας (€166,4 εκ.)

Μεταρρυθμίσεις:

3.1.1. Ανθεκτικός και ανταγωνιστικός πρωτογενής τομέας

1. Δημιουργία Κέντρου Αριστείας στον τομέα της γεωργικής τεχνολογίας για τη βελτίωση των γεωργικών πρακτικών
2. Ανάπτυξη ηλεκτρονικής πλατφόρμας για βελτίωση του εμπορίου και της συμμετρίας πληροφοριών στην αλυσίδα εφοδιασμού φρέσκων προϊόντων, μεταξύ παραγωγών-εμπόρων-αγοραστών (€0,5εκ)
3. Γενετική βελτίωση του πληθυσμού αιγοπροβάτων της Κύπρου (€5 εκ.)

3.1.4. Κυκλική Οικονομία

4. Ενίσχυση της κυκλικής οικονομίας στη βιομηχανία (€15 εκ)
5. Ίδρυση Συντονιστικού Φορέα μεταξύ κεντρικής κυβέρνησης και τοπικής αυτοδιοίκησης

Επενδύσεις:

3.1.1. Ανθεκτικός και ανταγωνιστικός πρωτογενής τομέας

1. Δημιουργία μονάδας θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας στο Πεντάκωμο - κατασκευή συλλογικής υποδομής για εξυπηρέτηση των μονάδων θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας (λιμενικές και χερσαίες εγκαταστάσεις) που δραστηριοποιούνται στην ευρύτερη περιοχή Βασιλικού – Μονής (€29 εκ.)
2. Δημιουργία ισοτοπικής ταυτότητας των κυπριακών τροφίμων και ποτών, καθώς και δημιουργία πλατφόρμας απεικόνισης δεδομένων για την ταυτοποίησή τους στοχεύοντας στην παροχή διαβεβαίωσης προς τους καταναλωτές και άλλους ενδιαφερόμενους για την αυθεντικότητα και ποιότητα των τοπικών και παραδοσιακών τροφίμων/ ποτών (€1 εκ.)
3. Αναβάθμιση των δεξιοτήτων της υπάρχουσας αγροτικής κοινότητας και επαγγελματικοποίηση του μελλοντικού εργατικού δυναμικού μέσω επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο (€0,1 εκ.)

3.1.2. Καινοτόμος και ανταγωνιστικός δευτερογενής τομέας

4. Σύσταση ειδικής ομάδας (task force) και μελέτη για τη προώθηση της δημιουργίας του πρώτου Οικολογικού Βιομηχανικού Επιστημονικού Πάρκου με στόχο την προώθηση της κατασκευής εξοπλισμού πράσινης τεχνολογίας (π.χ. ΑΠΕ / ηλιακής ενέργειας) μέσα από τη λειτουργία συστάδων (clusters) από ντόπιες και ξένες κατασκευαστικές οντότητες, σε συνεργασία με ακαδημαϊκά & ερευνητικά κέντρα και αξιοποίηση ειδικών κινήτρων (€0,1 εκ.)
5. Συμβουλευτικές Μελέτες για ανάδειξη, προβολή και προώθηση κυπριακών προϊόντων (€0,2 εκ.)
  - Δημιουργία Εθνικής Εμπορικής Ταυτότητας «Made in Cyprus» (επωνυμία)
  - Σχεδιασμός και χάραξη στρατηγικής για το χαλούμι, προκειμένου να αυξηθεί η ιδιαιτερότητά του ως αυθεντικού κυπριακού προϊόντος και πιθανή διεξαγωγή καμπάνιας προώθησης και ευαισθητοποίησης.
6. Σχέδιο Χορηγιών για τον εκσυγχρονισμό και ψηφιοποίηση των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς της μεταποίησης και του εμπορίου γεωργικών προϊόντων (€25 εκ.)
7. Σχέδιο Χορηγιών για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας μεγάλων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον μεταποιητικό τομέα (€7 εκ.)

3.1.3. Αειφόρος, υψηλής πρόσθετης αξίας τουριστικός τομέας

8. Ενίσχυση της βιωσιμότητας και της προστιθέμενης αξίας του τομέα του τουρισμού (€26 εκ.)
  - Σχέδιο Χορηγιών για Αναβάθμιση τουριστικών καταλυμάτων / ξενοδοχείων σε ύπαιθρο, ορεινά και ακριτικές περιοχές, για εκσυγχρονισμό και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος και ανακαίνιση σπιτιών βάσει του παραδοσιακού τους χαρακτήρα, για χρήση ως αγροτουριστικά καταλύματα "Κυπριακός Αγροτουρισμός" (€10 εκ.)

- Σχέδιο Χορηγιών για αναβάθμιση παραδοσιακών χώρων εστίασης ή πώλησης προϊόντων με την προϋπόθεση ένταξής τους στο Σύμφωνο "Taste of Cyprus" (€8 εκ.)
  - Σχέδιο Χορηγιών προς τουριστικά καταλύματα / ξενοδοχεία για δημιουργία ιατρικών εγκαταστάσεων και εγκαταστάσεων αυτόνομης υποβοηθούμενης διαβίωσης με στόχο την προσέλκυση ιατρικού τουρισμού και τουρισμού υγείας και ευεξίας (€8,0 εκ.)
9. Προώθηση κυκλικής οικονομίας σε ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις (€1,4 εκ.)
10. Εμπλουτισμός του τουριστικού προϊόντος σε αγροτικές, ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές (€6,8 εκ.)
- Θεματική Διαδρομή Αφροδίτη – Ίνεια (€1,8 εκ.)
  - Σχέδιο Χορηγιών για αναβίωση περιοχών της υπαίθρου, ορεινών και ακριτικών περιοχών μέσω της δημιουργίας «Αυθεντικών Εμπειριών» για εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος (€5 εκ.)

3.1.4. Κυκλική Οικονομία

11. Επέκταση του Εθνικού Δικτύου Πράσινων Σημείων και δημιουργία δικτύου σημείων συλλογής και ανακύκλωσης (€10 εκ.),
12. Διαχείριση αποβλήτων προς κυκλική οικονομία (€14,3 εκ.)
- Κατασκευή και λειτουργία πράσινων περιπτέρων για ξηρά ανακυκλώσιμα (€3,3εκ)
  - Κατασκευή και λειτουργία κέντρων και δικτύων επαναχρησιμοποίησης και επισκευής (€4 εκ)
  - Ολοκληρωμένο σύστημα διαλογής στην πηγή οργανικών αποβλήτων, κεντρικά συστήματα αερόβιας επεξεργασίας μικρού και μεσαίου μεγέθους και κομποστοποίηση στο σπίτι (€7,0 εκ.)
13. Δημιουργία Μονάδας στην Ορούντα για τη διαχείριση κτηνοτροφικών αποβλήτων και ζωικών υπο-προϊόντων, με παραγωγή βιο-αερίου (€25 εκ.)

Βασικά νομοσχέδια που εκκρεμούν ενώπιον της Βουλής ή προβλέπεται να κατατεθούν σε σχέση με τον Άξονα 3.1:

Δ/Ε

Μέτρα για τα οποία θα απαιτηθεί η έγκριση του ΥΣ:

- Για όλα τα Σχέδια Χορηγιών
- Κυκλική Οικονομία στη βιομηχανία

3.2. Ενισχυμένη έρευνα και καινοτομία (€64 εκ.)

Μεταρρυθμίσεις:

1. Ολοκληρωμένη **Εθνική Στρατηγική Έρευνας και Καινοτομίας (Ε&Κ)** που θα υποστηρίζεται από εργαλεία πολιτικής βάσει δεδομένων για την υποστήριξη του οικοσυστήματος Ε&Κ και για την ενίσχυση της διασύνδεσης μεταξύ των φορέων χάραξης και υλοποίησης της πολιτικής
2. Κίνητρα για ενθάρρυνση και προσέλκυση επενδύσεων και ανθρώπινου δυναμικού στους τομείς της Ε&Κ
3. **Πολιτικές** και κίνητρα για διευκόλυνση και ενίσχυση της πρόσβασης σε ερευνητικές υποδομές και εργαστήρια που στηρίζονται από δημόσια χρηματοδότηση

Επενδύσεις:

1. Δημιουργία και λειτουργία κεντρικού γραφείου μεταφοράς γνώσης (€3,0 εκ)
2. Προγράμματα χρηματοδότησης της καινοτομίας και σχέδια στήριξης της ανάπτυξης και ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, περιλαμβανομένων των νεοφυών και καινοτόμων επιχειρήσεων (€52,0 εκ)
3. Πρόγραμμα Χρηματοδότησης της Ε&Κ για την Πράσινη Μετάβαση (€6,0 εκ)
4. Σχέδιο Κινήτρων για την ανάπτυξη διαβαθμισμένων εργαστηρίων και διαβαθμισμένων δικτύων επικοινωνίας σε ερευνητικούς και ακαδημαϊκούς οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένων των κέντρων αριστείας, των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων, των ερευνητικών κέντρων καθώς και σε εταιρείες που ασχολούνται με την Ε&Κ σε τεχνολογίες πολλαπλής χρήσης (€3,0 εκ)

Βασικά νομοσχέδια που εκκρεμούν ενώπιον της Βουλής ή προβλέπεται να κατατεθούν σε σχέση με τον Άξονα 3.2:

- Μεταρρύθμιση #2 (φορολογικά κίνητρα για επενδύσεις & ανθρώπινο δυναμικό σε Ε&Κ)

Μέτρα για τα οποία θα απαιτηθεί η έγκριση του ΥΣ:

- Μεταρρύθμιση # 1 (Εθνική Στρατηγική Ε&Κ)
- Μεταρρύθμιση #2 (κίνητρα για Ε&Κ), ειδικότερα τροποποιήσεις στο StartUp Visa
- Επένδυση #1 (Knowledge Transfer Center)
- Επένδυση #4 (κίνητρα για διαβαθμισμένα εργαστήρια & δίκτυα)

3.3. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων (€78,4 εκ.)

Μεταρρυθμίσεις:

1. Νόμος για Διευκόλυνση στρατηγικών επενδύσεων
2. Ενίσχυση Μηχανισμού Ταχείας Δραστηριοποίησης ξένων εταιρειών στην Κύπρο
3. Εκσυγχρονισμός του Περί Εταιρειών Νόμου (€1,8 εκ)
4. Σχεδιασμός και σύσταση Εθνικού Αναπτυξιακού Οργανισμού (National Promotional Agency)
5. Κίνητρα για την προώθηση εταιρικών εξαγορών και συγχωνεύσεων
6. Εξέυρεση στρατηγικού επενδυτή για το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου (€0,3 εκ)

Επενδύσεις:

1. Εγκατάσταση ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος του Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη, περιλαμβανομένων συστημάτων διαχείρισης δεδομένων ταυτότητας χρηστών / πελατών (€6,6 εκ.)
2. Δημιουργία προστατευμένου κανονιστικού περιβάλλοντος (regulatory sandbox) για την ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων τεχνολογίας στον χρηματοοικονομικό τομέα – παροχή ασφαλέστερου κανονιστικού πλαισίου στις συμμετέχουσες εταιρείες και δυνατότητα ανάπτυξης τεχνογνωσίας στον ρυθμιστή (ΕΚΚ) (€0,4εκ)
3. Σχέδιο για Συμβουλευτικές υπηρεσίες για ΜμΕ (€4 εκ)
4. Σχέδιο χορηγιών ψηφιακής αναβάθμισης επιχειρήσεων (€10 εκ)
5. Υποστήριξη της εξωστρέφειας και του εξαγωγικού προσανατολισμού των κυπριακών επιχειρήσεων (€8,4 εκ.)
6. Σύσταση επενδυτικού ταμείου μετοχικού κεφαλαίου (Equity Fund), με δημόσια χρηματοδότηση, για τη στήριξη των ΜμΕ, με έμφαση στις νεοφυείς και καινοτόμες επιχειρήσεις (€20 εκ.)
7. Επιδότηση νέων επιχειρηματικών δανείων (€26,9 εκ)

Βασικά νομοσχέδια που εκκρεμούν ενώπιον της Βουλής ή προβλέπεται να κατατεθούν σε σχέση με τον Άξονα 3.3:

- Μεταρρύθμιση #1 - Ο περί της Διευκόλυνσης των Επενδύσεων Νόμος του 2019 (ενώπιον της ΒτΑ από 6/12/2019)
- Σε μεταγενέστερο στάδιο αναμένεται η ετοιμασία και υποβολή νομοθετικών προτάσεων σε σχέση και με τις μεταρρυθμίσεις #3 (Περί Εταιρειών Νόμος) και 4 (National Promotional Agency)

Μέτρα για τα οποία θα απαιτηθεί η έγκριση του ΥΣ:

- Για όλα τα Σχέδια Χορηγιών
- Σε μεταγενέστερο στάδιο για τις μεταρρυθμίσεις #4 (National Promotional Agency) και #6 (Επιλογή στρατηγικού επενδυτή ΧΑΚ)

3.4.Εκσυγχρονισμός δημόσιας υπηρεσίας και τοπικής αυτοδιοίκησης, μεταρρύθμιση δικαστικού συστήματος και καταπολέμηση της διαφθοράς (€96 εκ)

Μεταρρυθμίσεις:

3.4.1 Μεταρρύθμιση δημόσιας διοίκησης

1. Ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας και βελτίωση των διαδικασιών και της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης για καλύτερη χάραξη και εφαρμογή πολιτικής
2. Ρύθμιση ευέλικτων ρυθμίσεων εργασίας στο δημόσιο τομέα
3. Εισαγωγή νέου πλαισίου για την αξιολόγηση και επιλογή των υποψηφίων για την πλήρωση κενών θέσεων στη δημόσια υπηρεσία και νέων κανονισμών για την αξιολόγηση των επιδόσεων των εργαζομένων
4. Ενδυνάμωση της διοικητικής ικανότητας, της διαφάνειας και της περαιτέρω ψηφιοποίησης των διαδικασιών δημόσιων συμβάσεων (€5 εκ.)
5. Ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας της Νομικής Υπηρεσίας, μέσω της ανάπτυξης ηλεκτρονικού συστήματος διαχείρισης υποθέσεων (€1 εκ.)

3.4.2 Μεταρρύθμιση τοπικής αυτοδιοίκησης και χωροταξικού σχεδιασμού

6. Νέο **νομοθετικό πλαίσιο** για τις τοπικές αρχές και σχετικά μέτρα στήριξης (€0,8 εκ)
7. Αστικός αναδασμός (urban land consolidation) - πολεοδομικός ανασχεδιασμός για την ορθολογική διαχείριση και αξιοποίηση της γης (€0,5 εκ.)

3.4.3 Μεταρρύθμιση δικαστικού συστήματος

8. Αποτελεσματικότητα και λειτουργικότητα της δικαιοσύνης
9. Ψηφιακός μετασχηματισμός δικαστηρίων (€10,9 εκ.)

3.4.4 Καταπολέμηση της διαφθοράς

10. Βελτίωση του **νομοθετικού και θεσμικού πλαισίου** για καταπολέμηση της διαφθοράς (€4,5 εκ)
  - **Σύσταση νέου φορέα** - Αρχής για την καταπολέμηση της διαφθοράς
  - Εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σε θέματα πρόληψης και καταπολέμησης της διαφθοράς

Επενδύσεις:

3.4.1 Μεταρρύθμιση δημόσιας διοίκησης

1. Εξορθολογισμός του συστήματος βάριδιας μέσω της εφαρμογής ενός εκ περιτροπής συστήματος το οποίο θα διασυνδεθεί με το μηχανογραφημένο σύστημα διαχείρισης επιχειρησιακών πόρων (σύστημα ERP) του Γενικού Λογιστηρίου (€0,5 εκ.)
2. Ψηφιοποίηση της νομοθετικής διαδικασίας, ανάπτυξη ολοκληρωμένης πλατφόρμας σύνταξης νομοθεσίας και βάσης δεδομένων (€1,7 εκ)
3. Κόμβος μοντελοποίησης οικονομικής πολιτικής: νέα μοντέλα, εργαλεία και δεδομένα για ανάλυση και αξιολόγηση της οικονομικής πολιτικής (€1,4 εκ.)

3.4.2 Μεταρρύθμιση τοπικής αυτοδιοίκησης και χωροταξικού σχεδιασμού

4. Βελτίωση του ηλεκτρονικού συστήματος για την έκδοση οικοδομικών αδειών (€1,1 εκ.)
5. Δημιουργία εθνικής στρατηγικής για «Εξυπνες Πόλεις» μέσω ενός ολοκληρωμένου πλάνου και πρωτοβουλιών για τη βελτίωση της ζωής των κατοίκων, τη βελτιστοποίηση της χρήσης των αστικών πόρων και υπηρεσιών και τη μείωση του αντίκτυπου στο περιβάλλον (€35 εκ.)
6. Ολοκληρωμένος σχεδιασμός για την αναγέννηση και αναζωογόνηση της εντός των τειχών Λευκωσίας – μεταφορά της Αρχιτεκτονικής Σχολής του ΠΚ στο σχολείο της Φανερωμένης, δημιουργία φοιτητικών εστιών (ανακαίνιση υφιστάμενων υποδομών), αναβάθμιση γειτονιών και ιστορικών οδών και παροχή κινήτρων για προσέλκυση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στην περιοχή (€28,8 εκ.)

3.4.3 Μεταρρύθμιση δικαστικού συστήματος

7. Εκπαίδευση των δικαστών / προσωπικού των δικαστηρίων (€0,2 εκ)
8. Αναβάθμιση της υποδομής των δικαστηρίων (€2,5 εκ)

3.4.4 Καταπολέμηση της διαφθοράς

9. Σχέδιο χορηγίων αναφορικά με την πιστοποίηση (ISO) οργανισμών του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα στην ανάπτυξη και εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης για καταπολέμησης της δωροδοκίας και της διαφθοράς (€2εκ.)

Βασικά νομοσχέδια που εκκρεμούν ενώπιον της Βουλής ή προβλέπεται να κατατεθούν σε σχέση με τον Άξονα 3.4:

- Μεταρρύθμιση #3 (ΔΥ) – εκκρεμούν ενώπιον της ΒτΑ από τις 11/10/2019 τα ακόλουθα νομοσχέδια για τη μεταρρύθμιση της ΔΥ:
  - ο Ο περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) Νόμος.
  - ο Ο περί Αξιολόγησης Υποψηφίων για Προαγωγή, Διατμηματική Προαγωγή και Πρώτο Διορισμό και Προαγωγή στη Δημόσια Υπηρεσία Νόμος
  - ο Οι περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Αξιολόγηση Υπαλλήλων) Κανονισμοί
- Μεταρρύθμιση #6 (ΤΑ) – Ο περί Κοινοτήτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2020 & ο περί Δήμων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2020 (ενώπιον της ΒτΑ από 13/3/2020) καθώς και ο περί Επαρχιακών Συμπλεγμάτων Νόμος του 2015 (ενώπιον της ΒτΑ από 17/7/2015)
- Μεταρρύθμιση #8 (Δικαιοσύνη) –
  - ο Αναθεωρημένα Νομοσχέδια που αφορούν στη μεταρρύθμιση της δευτεροβάθμιας δικαιοδοσίας - μεταρρύθμιση και εκσυγχρονισμό της δομής και της λειτουργίας του Ανωτάτου Δικαστηρίου, με τη δημιουργία ξεχωριστού Εφετείου για την αντιμετώπιση των καθυστερημένων υποθέσεων (backlog), ενώπιον της ΒτΑ από 30/5/2019:
    - (α) Ο περί της Δέκατης Έκτης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμος του 2021
    - (β) Ο περί Απονομής της Δικαιοσύνης (Ποικίλοι Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021
    - (γ) Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021
  - ο Νομοσχέδια για την ίδρυση και λειτουργία Εμπορικού Δικαστηρίου και Ναυτοδικείου στην Κύπρο, ενώπιον της ΒτΑ από 6/5/2019
    - (α) Ο περί Εμπορικού Δικαστηρίου και Ναυτοδικείου Νόμος του 2019
    - (β) Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2019
  - ο Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) (Αρ. 6) Νόμος του 2019 - για την επέκταση των κλιμάκων δικαιοδοσίας του Ανώτερου Επαρχιακού Δικαστή και του Επαρχιακού Δικαστή (μεγαλύτερη ευελιξία στο σύστημα κατανομής υποθέσεων και αντιμετώπιση του backlog), ενώπιον της ΒτΑ από 2/10/2019
  - ο Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2019 - για τη δημιουργία, στα πλαίσια του Επαρχιακού Δικαστηρίου, νέας ειδικής δικαιοδοσίας εκδίκασης διαφορών που προκύπτουν από ή σε σχέση με πιστωτικές διευκολύνσεις ή αξιόγραφα, ενώπιον της ΒτΑ από 25/1/2019
- Μεταρρύθμιση #10 (Διαφθορά) -
  - ο Ο περί της Σύστασης και Λειτουργίας Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς Νόμος του 2019 (ενώπιον της ΒτΑ από 22/3/2019)
  - ο Ο περί της Διαφάνειας στις Διαδικασίες Λήψης Δημοσίων Αποφάσεων και Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2019 - νομοθετική ρύθμιση του lobbying και θεμάτων ασυμβίβαστου, προς αποτροπή δημιουργίας συνθηκών που ευνοούν την εμφάνιση φαινομένων διαφθοράς (ενώπιον της ΒτΑ από 14/6/2019)
  - ο Ο περί Αναφοράς Πράξεων Διαφθοράς (Συμπληρωματικά Μέτρα Προστασίας Επιείκειας) Νόμος του 2017 – για την προστασία όσων αποκαλύπτουν στοιχεία και πληροφορίες που σχετίζονται με πράξεις διαφθοράς (ενώπιον της ΒτΑ από 18/5/2017)
- Σε μεταγενέστερο στάδιο αναμένεται η ετοιμασία και υποβολή νομοθετικής πρότασης σε σχέση και με τη μεταρρύθμιση #7 (αστικός αναδασμός)

Μέτρα για τα οποία θα απαιτηθεί η έγκριση του ΥΣ:

- Σε μεταγενέστερο στάδιο αναμένεται η υποβολή προτάσεων στο ΥΣ για τις Μεταρρυθμίσεις #2 (ρύθμιση ευέλικτων μορφών εργασίας) και #7 (αστικός αναδασμός)

3.5. Διασφάλιση της δημοσιονομικής και χρηματοοικονομικής σταθερότητας (€44,5 εκ)

Μεταρρυθμίσεις:

1. Ολοκλήρωση του κανονιστικού πλαισίου για Διαχείριση Κρίσεων στα Πιστωτικά Ιδρύματα
2. Πλαίσιο και Σχέδιο Δράσης για την αντιμετώπιση των Μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων – MEX
3. Στρατηγική για την αντιμετώπιση ανεπαρκειών του συστήματος τίτλων ιδιοκτησίας
4. Νέο νομικό πλαίσιο και μηχανισμός ανταλλαγής δεδομένων για την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας πελατών από τα πιστωτικά ιδρύματα
5. Σχέδιο δράσης για την ανάπτυξη μητρώου παρακολούθησης υποχρεώσεων – δημιουργία αρχείου με τις ανεκπλήρωτες υποχρεώσεις / οφειλές (π.χ. φόρο εισοδήματος, Φ.Π.Α., τέλη δημοτικών αρχών) οποιασδήποτε οντότητας (φορολογούμενοι πολίτες, εταιρείες, αυτοεργοδοτούμενοι, σωματεία κτλ.) προς την Κυπριακή Δημοκρατία
6. Βελτίωση του πλαισίου αφερεγγυότητας (€0,8 εκ)
7. Στρατηγική για την καταπολέμηση του χρηματοοικονομικού αναλφαριθμητισμού
8. Ενίσχυση της εποπτείας των ασφαλιστικών και συνταξιοδοτικών ταμείων
9. Βελτίωση της εισπρακτικής ικανότητας και της αποτελεσματικότητας του Τμήματος Φορολογίας (€32,9 εκ)
10. Αντιμετώπιση του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού – ATP

Επενδύσεις:

1. Ενίσχυση της εποπτικής λειτουργίας της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (€0,2 εκ)
2. Εκσυγχρονισμός του συστήματος τελωνείων και ηλεκτρονικών πληρωμών (€10,6 εκ.)

Βασικά νομοσχέδια που εκκρεμούν ενώπιον της Βουλής ή προβλέπεται να κατατεθούν σε σχέση με τον Άξονα 3.5:

- Μεταρρύθμιση #2 (MEX) – ενώπιον της ΒτΑ από τις 5/3/2021 η ακόλουθη δέσμη νομοσχεδίων:
  - ο Νομοσχέδιο με τίτλο «Ο περί Αγοραπωλησίας Πιστωτικών Διευκολύνσεων και για Συναφή Θέματα (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021»,
  - ο Νομοσχέδιο με τίτλο «Ο περί Ακίνητης Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021» και
  - ο Νομοσχέδιο με τίτλο «Ο περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως Ακινήτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021».
- Μεταρρύθμιση #10 (ATP) – «Ο Περί Φορολογίας του Εισοδήματος (τροποποιητικός) (Αρ.1) Νόμος του 2021 και ο περί Έκτακτης Εισφοράς για την Άμυνα της Δημοκρατίας (τροποποιητικός) (Αρ.2) Νόμος του 2021» (ενώπιον της ΒτΑ από τις 8/3/2021)
- Αναμένεται πρόσθετα να κατατεθούν, σε μεταγενέστερο στάδιο, νομοσχέδια για Μεταρρυθμίσεις #1 (πλαίσιο διαχείρισης κρίσεων στα πιστωτικά ιδρύματα) και #4 (νέο πλαίσιο για αξιολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας)

Μέτρα για τα οποία θα απαιτηθεί η έγκριση του ΥΣ:

Δ/Ε

4. Προς μια ψηφιακή εποχή - €89,4 εκ.

Στόχος: βασικός στόχος αυτού του άξονα είναι να γεφυρώσει τις διαφορές και να διασφαλίσει τον ψηφιακό μετασχηματισμό της Κύπρου, χωρίς αποκλεισμούς και μέσω επαρκούς πρόσβασης σε υποδομές επικοινωνίας για όλους τους πολίτες. Αυτό θα επιτευχθεί με την εξασφάλιση κάλυψης κινητής τηλεφωνίας 5G και δικτύου οπτικών ινών για το 100% του πληθυσμού, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης της κινητής τηλεφωνίας 5G κατά μήκος των κύριων «terrestrial corridors» και της καθολικής και προσιτής πρόσβασης στη συνδεσιμότητα Gigabit σε όλες τις αστικές και αγροτικές περιοχές.

Ο άξονας αποτελεί θεμελιώδες μέρος της συνολικής πολιτικής για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της Κύπρου, προωθώντας ένα νέο οικονομικό μοντέλο με όραμα για μία δυναμική και ανταγωνιστική οικονομία, βασισμένη στη γνώση και τις ψηφιακές και αναδυόμενες τεχνολογίες.

Σε συνδυασμό με μία σειρά δράσεων στους υπόλοιπους άξονες πολιτικής, οι οποίες επίσης συμβάλλουν στον ψηφιακό μετασχηματισμό της οικονομίας, το Σχέδιο διαθέτει συνολικά πέραν των €280 εκ για την ψηφιακή μετάβαση, ποσό που αντιστοιχεί στο 23% του συνολικού προϋπολογισμού του Σχεδίου.

4.1. Αναβάθμιση υποδομής για συνδεσιμότητα (€53 εκ.)

Μεταρρυθμίσεις:

1. Ενδυνάμωση της Εθνικής Ρυθμιστικής Αρχής / Γραφείο Επιτρόπου Ρυθμίσεως Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομείων – ΓΕΡΗΕΤ (€0,5 εκ.)
2. Ενδυνάμωση του εθνικού Γραφείου Ευρυζωνικότητας, για επιτάχυνση της ανάπτυξης των ευρυζωνικών δικτύων στην Κύπρο

Επενδύσεις:

1. Επέκταση Δικτύου υπεράψηλων ταχυτήτων σε απομακρυσμένες/λευκές περιοχές (€35 εκ.)
2. Αναβάθμιση της εσωτερικής καλωδίωσης των κτιρίων ώστε να είναι “Gigabit-ready” και προώθηση της συνδεσιμότητας (€10 εκ.)
3. Υποθαλάσσιο καλώδιο σύνδεσης Κύπρου-Ελλάδας (€7,5 εκ.)

Βασικά νομοσχέδια που εκκρεμούν ενώπιον της Βουλής ή προβλέπεται να κατατεθούν σε σχέση με τον Άξονα 4.1:

Δ/Ε

Μέτρα για τα οποία θα απαιτηθεί η έγκριση του ΥΣ:

Δεν αναμένονται άμεσα

4.2. Προαγωγή ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (€36,4 εκ)

Μεταρρυθμίσεις:

1. Digital Service Factory - εφαρμογή νέων μεθοδολογιών για την ανάπτυξη επιλεγμένων ψηφιακών υπηρεσιών, βάσει του δυνητικού αντίκτυπου στη διευκόλυνση της επανεκκίνησης της οικονομίας και των συναλλαγών των πολιτών και των επιχειρήσεων με το κράτος – συνεργασία με UK Government Digital Service (€4,7 εκ.)
2. Καθορισμός και εφαρμογή νέας πολιτικής υπολογιστικού νέφους (G Cloud) όσον αφορά τα κυβερνητικά συστήματα και υπηρεσίες πληροφορικής (€6 εκ.)
3. Ψηφιοποίηση των διαδικασιών DIGIPOL της Αστυνομίας (€8 εκ.)
4. Δημιουργία Μητρώου Πραγματικών Δικαιούχων (Beneficial Ownership Registry) σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΕ) 2015/849 (€0,4 εκ.)

Επενδύσεις:

1. Ψηφιακός μετασχηματισμός Κεντρικής Κυβέρνησης (€14 εκ.)
  - Ψηφιακός Μετασχηματισμός Υφυπουργείου Ναυτιλίας,
  - Ψηφιακός Μετασχηματισμός στο Υπουργείο Εξωτερικών – SKYTALE (π.χ. κυβερνοασφάλεια και ασφάλεια επικοινωνίας διπλωματικών αποστολών),
  - Ανάπτυξη νέου ενοποιημένου πληροφοριακού συστήματος για το Τμήμα Οδικών Μεταφορών.
  - Ψηφιοποίηση πολιτιστικής κληρονομιάς – Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως
  - Δημιουργία ψηφιακής πλατφόρμας για την παρακολούθηση του ΣΑΑ – ΓΔ ΕΠΣΑ
  - Σχεδιασμός και εφαρμογή επικοινωνιακού πλάνου για το ΣΑΑ, περιλαμβανομένης της δημιουργίας ειδικής ιστοσελίδας αλλά και αξιοποίησης άλλων διαδικτυακών μέσων και εργαλείων
2. Ψηφιακός μετασχηματισμός Αρχής Λιμένων Κύπρου (€3,3 εκ.)

Βασικά νομοσχέδια που εκκρεμούν ενώπιον της Βουλής ή προβλέπεται να κατατεθούν σε σχέση με τον Άξονα 4.2:

Δ/Ε

Μέτρα για τα οποία θα απαιτηθεί η έγκριση του ΥΣ:

Δεν αναμένονται άμεσα

5. Απασχόληση, κοινωνική προστασία, εκπαίδευση και ανθρώπινο δυναμικό - €172,9

Στόχος: Ο πέμπτος άξονας επικεντρώνεται στην ανάπτυξη των απαιτούμενων δεξιοτήτων και ικανοτήτων στο υφιστάμενο αλλά και μελλοντικό εργατικό δυναμικό, ώστε αυτό να ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στις απαιτήσεις και τάσεις της σύγχρονης αγοράς εργασίας, σύμφωνα με τις τρέχουσες αλλά και τις μελλοντικές της ανάγκες, περιλαμβανομένων αυτών που απορρέουν από την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση. Οι προτεινόμενες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις ευθυγραμμίζονται με τις σχετικές ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες και προτεραιότητες⁴.

Ο άξονας περιλαμβάνει επίσης μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις για την αντιμετώπιση των αδυναμιών της αγοράς εργασίας που σχετίζονται με την ανάγκη διευκόλυνσης της εισόδου στην αγορά, ιδίως για γυναίκες με παιδιά, στη βελτίωση της διαθεσιμότητας και της ποιοτικής εκπαίδευσης και φροντίδας κατά την πρώιμη παιδική ηλικία και στη δημιουργία ενός δικτύου εγκαταστάσεων παιδικής μέριμνας. Στοιχείει επίσης στην αύξηση της απασχόλησης για τους νέους εκτός εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEET).

5.1. Εκσυγχρονισμός εκπαιδευτικού συστήματος - αναβάθμιση και ενίσχυση δεξιοτήτων (€94 εκ)

Μεταρρυθμίσεις:

1. Αντιμετώπιση αναντιστοιχίας δεξιοτήτων μεταξύ εκπαίδευσης (δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια) και αγοράς εργασίας (€12,6 εκ.)
2. Νέο σύστημα αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών (€0,6 εκ.)
3. Επέκταση της δωρεάν υποχρεωτικής προσχολικής εκπαίδευσης από την ηλικία των τεσσάρων ετών (€12,2 εκ.)
4. Ψηφιακός μετασχηματισμός σχολικών μονάδων για την ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων και των δεξιοτήτων που σχετίζονται με την εκπαίδευση STEM (€13,8 εκ.)
5. Σχέδιο δράσης για τις ηλεκτρονικές δεξιότητες (E-skills) – υλοποίηση συγκεκριμένων δράσεων (€1,8 εκ.)

Επενδύσεις:

1. Δημιουργία 2 πρότυπων Τεχνικών Σχολών στην Λάρνακα και στη Λεμεσό (€38 εκ.)
2. Κατάρτιση, ενίσχυση και αναβάθμιση δεξιοτήτων (€15 εκ.)
  - ο Εκπαίδευση σε ψηφιακές δεξιότητες και δεξιότητες που σχετίζονται με την γαλάζια και την πράσινη οικονομία
  - ο Κατάρτιση σε θέματα επιχειρηματικότητας για άνεργους
  - ο Εκπαίδευση για ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων για άτομα άνω των 55

Βασικά νομοσχέδια που εκκρεμούν ενώπιον της Βουλής ή προβλέπεται να κατατεθούν σε σχέση με τον Άξονα 5.1:

- ο Μεταρρύθμιση #1 (αναντιστοιχία δεξιοτήτων) - τροποποίηση κανονισμών λειτουργίας στην περίπτωση δημιουργίας νέων κατευθύνσεων στην Μέση Εκπαίδευση
- ο Μεταρρύθμιση #2 (νέο σύστημα αξιολόγησης) - νομοθετική ρύθμιση για το Νέο Σύστημα Αξιολόγησης (Νόμος ή Κανονισμός)
- ο Μεταρρύθμιση #3 (επέκταση δωρεάν υποχρεωτικής προσχολικής εκπαίδευσης)
  - Τροποποίηση του περί Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης (Υποχρεωτική Φοίτηση και Παροχή Δωρεάν Παιδείας) Νόμου
  - Τροποποίηση των περί Λειτουργίας των Δημόσιων Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης Κανονισμών

Μέτρα για τα οποία θα απαιτηθεί η έγκριση του ΥΣ:

- ο Μεταρρύθμιση #1 (αναντιστοιχία δεξιοτήτων) - πρόταση στο ΥΣ για δημιουργία νέων κατευθύνσεων ή/και νέων προγραμμάτων σπουδών στη Μέση Εκπαίδευση.
- ο Μεταρρύθμιση #2 (νέο σύστημα αξιολόγησης)
- ο Μεταρρύθμιση #3 (επέκταση δωρεάν υποχρεωτικής προσχολικής εκπαίδευσης)
- ο Μεταρρύθμιση #4 (ψηφιακός μετασχηματισμός – STEM)
- ο Επένδυση #1 (Δημιουργία πρότυπων Τεχνικών Σχολών) - εξασφάλιση Έγκρισης Απόκλισης από το ΥΣ, σύμφωνα με τις συστάσεις του ΤΠΟ (27/1/2016) για την Τεχνική Σχολή Λάρνακας
- ο Επένδυση #2 (Κατάρτιση, ενίσχυση και αναβάθμιση δεξιοτήτων)

⁴ European Skills Agenda, Pact for Skills, European Education Area, Digital Education Action Plan

5.2. Αγορά εργασίας, κοινωνική ευημερία και ενσωμάτωση (€78,9 εκ.)

Μεταρρυθμίσεις:

1. Μεταρρύθμιση του Συστήματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων και αναδιάρθρωση των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων (€10 εκ.)
2. Ευέλικτες μορφές εργασίας με τη μορφή τηλεργασίας (€4 εκ.)

Επενδύσεις:

1. Βελτίωση της αποτελεσματικότητας του Τμήματος Εργασίας και των Δημόσιων Υπηρεσιών Απασχόλησης - ΔΥΑ και ενίσχυση της στήριξης για τους νέους (€16,6 εκ.)
  - Ψηφιοποίηση του συστήματος διαχείρισης των Σχεδίων Επιδότησης της Απασχόλησης
  - Ενίσχυση των ΔΥΑ - ανάπτυξη συστήματος διαχείρισης επιδόσεων
  - Σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης και παρακολούθησης για νέους NEET
  - Δραστηριότητες προσέγγισης των νέων NEET
  - Καθοδήγηση και επαγγελματικός προσανατολισμός για νέους
  - Σχέδιο κινήτρων για πρόσληψη νέων εκτός εκπαίδευσης, εργασίας ή κατάρτισης – NEET
2. Δημιουργία πολυδύναμων κέντρων για τα παιδιά και Κέντρα Φροντίδας παιδιών (€15 εκ)
3. Δημιουργία οικιστικών δομών για παιδιά, εφήβους με διαταραχές συμπεριφοράς, άτομα με αναπηρίες και άτομα που χρειάζονται μακροχρόνια φροντίδα (€15,4 εκ.)
  - Δημόσιες δομές για τη φιλοξενία παιδιών υπό τη φροντίδα της Διεύθυνσης των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας
  - Οικιστικές μονάδες και παροχή καθημερινών υπηρεσιών σε εφήβους με διαταραχές συμπεριφοράς
  - Νέες οικιστικές μονάδες για ενίσχυση της ικανότητας των προγραμμάτων στήριξης της διαβίωσης για άτομα με ειδικές ανάγκες
  - Κέντρα Φροντίδας για διαβίωση στην κοινότητα ατόμων με ανάγκες μακροχρόνιας φροντίδας
4. Ανάπτυξη κέντρων φροντίδας παιδιών σε Δήμους (€5,5 εκ.)
5. Κατασκευή ειδικού σχολείου Αποστόλου Λουκά και σχολείου αποκατάστασης Ερυθρού Σταυρού (€12,4 εκ.)

Βασικά νομοσχέδια που εκκρεμούν ενώπιον της Βουλής ή προβλέπεται να κατατεθούν σε σχέση με τον Άξονα 5.2:

- ο Θα κατατεθούν νομοσχέδια για μεταρρυθμίσεις #1 (ΚΑ) και #2 (ευέλικτη απασχόληση)

Μέτρα για τα οποία θα απαιτηθεί η έγκριση του ΥΣ:

- ο Μεταρρύθμιση #2 (ευέλικτη απασχόληση) – πρόταση στο ΥΣ για Σχέδιο επιδότησης της απασχόλησης με τηλεργασία
- ο Επένδυση #1 (Κίνητρα για πρόσληψη NEET)
- ο Επένδυση #2 (Πολυδύναμα κέντρα για παιδιά) - απόφαση για Σχέδιο Κρατικών Ενισχύσεων
- ο Επένδυση #3 (Οικιστικές δομές για εφήβους / μακροχρόνια φροντίδα ηλικιωμένων) - απόφαση για Σχέδιο Κρατικών Ενισχύσεων

Οι αντίστοιχες κατανομές ΣΑΑ 2021-2026 και Προγράμματος ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027

Άξονες Πολιτικής / Υπό – άξονες (Priority Axis / Components)	Προϋπολογισμός ΣΑΑ σε εκ. €	% επί του συνόλου ΣΑΑ	Προϋπολογισμός ΘΑΛΕΙΑ σε εκ. €	% επί του συνόλου ΘΑΛΕΙΑ
1. Δημόσια υγεία και πολιτική προστασία - διδάγματα από την πανδημία	74,1	6%	16,9	1%
1.1. Ανθεκτικό και αποτελεσματικό σύστημα υγείας και ενισχυμένη πολιτική προστασία	74,1	6%	16,9	1%
2. Ταχεία μετάβαση σε μια Πράσινη οικονομία	447,6	36,3%	733,7	40,5%
2.1. Κλιματική ουδετερότητα, ενεργειακή απόδοση και διείσδυση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ)	269	21,8%	470,3	26%
2.2. Βιώσιμες μεταφορές	91,3	7,4%	141,4	7,8%
2.3. Έξυπνη και βιώσιμη διαχείριση των υδάτινων πόρων	87,3	7,1%	122	6,7%
3. Ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας	449,3	36,4%	564,3	31,2%
3.1. Διαφοροποίηση της οικονομίας	166,4	13,5%	97,7	5,4%
3.2. Προώθηση έρευνας και καινοτομίας	64	5,2%	129	7,1%
3.3. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων	78,4	6,4%	99	5,5%
3.4. Εκσυγχρονισμός δημόσιας υπηρεσίας και τοπικής αυτοδιοίκησης, μεταρρύθμιση δικαστικού συστήματος και καταπολέμηση της διαφθοράς	96	7,8%	238,6	13,2%
3.5. Διασφάλιση χρηματοοικονομικής και δημοσιονομικής σταθερότητας	44,5	3,6%	-	-
4. Προς μια ψηφιακή εποχή	89,4	7,3%	70,8	3,9%
4.1. Αναβάθμιση υποδομών για συνδεσιμότητα	53	4,3%	-	-
4.2. Προώθηση ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	36,4	3%	70,8	3,9%
5. Απασχόληση, κοινωνική προστασία, εκπαίδευση και ανθρώπινο δυναμικό	172,9	14%	424,4	23,4%
5.1. Εκσυγχρονισμός εκπαιδευτικού συστήματος - αναβάθμιση και ενίσχυση δεξιοτήτων	94	7,6%	103	5,7%
5.2. Αγορά εργασίας, κοινωνική ευημερία και ενσωμάτωση	78,9	6,4%	321,4	17,7%
Σύνολα ΣΑΑ & ΘΑΛΕΙΑ	1,233	100%	1,810	100%

Συμβολή Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) Κύπρου
 στους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών για το 2030

Θεματική Πολιτική	Κατηγορία παρεμβάσεων	Πόροι ΣΑΑ € εκ.	Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ)
ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΑΠΕ / ενεργειακή αναβάθμιση / κύμα ανακαινίσεων	80,1	3 ΚΑΛΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑ, 11 ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ, 12 ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
	Άνοιγμα αγοράς ενέργειας / συστήματα προηγμένης τεχνολογίας	39,7	7 ΦΤΗΝΗ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ, 9 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ, 11 ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ, 13 ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ
	Τερματισμός ενεργειακής απομόνωσης – ηλεκτρική διασύνδεση	100	7 ΦΤΗΝΗ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ, 11 ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ, 13 ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ
	Διαχείριση υδάτινων πόρων	79,6	6 ΚΑΘΑΡΟ ΝΕΡΟ ΑΠΟΧΕΤΥΣΗ, 11 ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ, 15 ΖΩΗ ΣΤΗ ΓΤΕΡΙΑ
	Κλίμα / περιβάλλον / βιοποικιλότητα	56,9	13 ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ, 14 ΖΩΗ ΣΤΟ ΝΕΡΟ, 15 ΖΩΗ ΣΤΗ ΓΤΕΡΙΑ
	Ηλεκτροκίνηση (ηλεκτρικά αυτοκίνητα, απόσυρση συμβατικών, υποδομές φόρτισης)	55,8	3 ΚΑΛΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑ, 7 ΦΤΗΝΗ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ, 11 ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ, 13 ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ
	Βιώσιμη αστική κινητικότητα (δημόσιες μεταφορές, πεζόδρομοι, ποδηλατοδρόμοι, έξυπνα συστήματα)	35,5	3 ΚΑΛΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑ, 7 ΦΤΗΝΗ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ, 11 ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ, 13 ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ
	Κυκλική οικονομία	65,7	12 ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ, 11 ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ, 13 ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ
ΨΗΦΙΑΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ	Συνδεσιμότητα – ευρυζωνικότητα	53	9 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ, 10 ΛΙΓΟΤΕΡΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ
	Η-Διακυβέρνηση / Κυβερνοασφάλεια	36,4	9 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ, 16 ΕΙΡΗΝΗ, ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΙΣΧΥΡΟΙ ΘΕΣΜΟΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΙΣΤΟΣ	Ανθεκτικό & αποτελεσματικό σύστημα υγείας	69,6	3 ΚΑΛΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑ
	Πολιτική προστασία	4,5	3 ΚΑΛΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑ, 13 ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ
	Εκπαίδευση / κατάρτιση / δεξιότητες	94	1 ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΦΤΟΧΕΙΑ, 4 ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, 8 ΑΣΙΩΠΡΕΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, 10 ΛΙΓΟΤΕΡΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ
	Απασχόληση	20,6	5 ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ, 8 ΑΣΙΩΠΡΕΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
	Κοινωνική πρόνοια & ενσωμάτωση	58,3	1 ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΦΤΟΧΕΙΑ, 5 ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ, 10 ΛΙΓΟΤΕΡΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ - παραγωγικός ιστός & ανταγωνιστικότητα	Εκσυγχρονισμός πρωτογενή τομέα	35,6	
	Ενίσχυση μεταποιητικού τομέα	32,3	
	Διαφοροποίηση & βιωσιμότητα τουριστικού προϊόντος	32,8	
	Στήριξη επιχειρήσεων & επιχειρηματικότητας	78,4	
	Έρευνα & Καινοτομία	64	
	Δημοσιονομική & χρηματοοικονομική σταθερότητα	44,5	
ΘΕΣΜΟΙ – Διοίκηση, Δικαιοσύνη, Διαφάνεια	Σύγχρονη και αποτελεσματική δημόσια διοίκηση	9,7	
	Μεταρρύθμιση τοπικής αυτοδιοίκησης	66,3	
	Αποδοτικό δικαστικό σύστημα	13,6	
	Καταπολέμηση της διαφθοράς	6,5	